σαν. Παμψηφεί μάλιστα.

Από τότε ὁ Καριόλης δὲν ἠθέλησε νὰ ξαναϊδῆ τὸ Γρίβα. Ἔφυγε ἀπὸ τὴ Θεσσαλία, κατέβηκε στὴν Πάτρα κι' ἔζησε ἐκεῖ, ἐργαζόμενος στὰ χτήματα τῆς ἐπαρχίας, σὰν ἁπλὸς σκαφτιάς. Καμμιὰ φορά, ποὺ διηγόταν τὴν περιπέτειά του αὐτή, ἔλεγε :

— Περίεργο πρᾶμα, ἀνομα καὶ τὰ μεγαλείτερα παλληκάρια κάνουν ἄπρεπα πράματα. Ἐγὼ ὅμως δὲν ἄρησα τὸ στρατηγὸ νὰ κάνη μιὰ πρᾶξι ποὺ δὲν ἦταν παλληκαρίσσια. Τοῦ ἔσωσα τὴν ὑπόληψί του. Πῆγα καὶ παραδόθηκα, γιὰ νὰ μὴ ντροπιασθῆ τὸ Γριβέϊκο.

* * *

Συμπληρώνουμε τὴ σελίδα αὐτὴ μὲ λίγες βιογραφικὲς σημειώσεις:

Στὰ 1854, ὅταν ἦταν ἀκόμα ἀνθυπολοχαγὸς ὁ Δημ. Γρίβας, εἶχε ἀκολουθήσει τὸν πατέρα του, τὸν περίφημο Θεοδωράκη Γρίβα, στὴν ἐπανάστασι τῆς Ἠπείρου, καὶ διακρίθηκε γιὰ τὴν ἀντρεία του στὴ μάχη τοῦ Κοτσολιοῦ, ἔξω ἀπὸ τὰ Γιάννενα. Κατὰ τὸ γυρισμό του στὸ Ναύπλιον, ἔπαθε κάταγμα τοῦ δεξιοῦ του μπράτσου. Γιὰ νὰ θεραπευθῆ, πῆγε στὰς Ἀθήνας, ὅπου οἱ γιατροὶ ἀναγκάστηκαν νὰ τοῦ κόψουν τὸ χέρι. Ἐνῶ ὅμως ἐγιατρεύετο στὸ Νοσοκομεῖο, συνελήφθη μὲ τὴν ὑπόνοια, ὅτι διοργάνωνε ἐπανάστασι κατὰ τοῦ "Οθωνος καὶ τὸν ἔστειλαν ἐξόριστο στὴν Κύθνο.

Στὸ ταξεῖδι ὅμως, τὸ ἀκρωτηριασμένο του μπράτσο ἔπαθε φλεγμονή. Ὁ ἐξόριστος παρεκάλεσε νὰ τὸν ἀφήσουν στὴ Σύρα, ἀλλ' ὁ Εἰσαγγελεὺς τοῦ νησιοῦ, ἂν καὶ ἡ κατάστασίς του ἦταν ἐπικίνδυνη, δὲν τὸ ἐπέτρεψε καὶ τὸν μετέφεραν μ' ἕνα μικρὸ καΐκι στὴν Κύθνο. Τότε πιὰ ὁ πατέρας τοῦ Θεοδωράκης ἔστειλε ἀγανακτισμένο γράμμα στὸν "Οθωνα καὶ ὁ βασιλεὺς ποὺ ἔπαθε ἔτσι τὸν ἀτάνθρωπο διωγμό, διέταξε τὴ μεταφορὰ τοῦ Δημ. Γρίβα στὰς Ἀθήνας... Ἀπὸ τὰς Ἀθήνας ὁ Γρίβας πῆγε στὸ Παρίσι, γιὰ νὰ γιατρευθῆ.

Ἀμα ἐγύρισε ἀπὸ τὸ Παρίσι, ἡ Κυβέρνησις τοῦ τὸν θεωροῦσε διαρκῶς συνωμότη, θέλησε μὲ κάθε τρόπο νὰ τὸν ἀπομακρύνη ἀπὸ τὸ στρατό. Ἡ προσπάθεια αὐτὴ ἄναψε περισσότερο τὸ μῖσος τοῦ Δημ. Γρίβα ἐναντίον τοῦ βασιλέως. Συγχρόνως τὸν ἐκάλεσαν γιὰ νὰ τὸν ἐξετάσουν σχετικὰ μὲ τὴ σωματική του ἱκανότητα καὶ νὰ τὸν βάλουν σὲ ἀποστρατεία. Ὁ Γρίβας ἀρνήθηκε νὰ ὑπακούσῃ. Τὸν ἐτιμώρησαν γι' αὐτὸ μὲ δυὸ μηνῶν φυλάκισι καὶ τὸν ἔστειλαν στὸ Παλαμήδι...

Ἐνῶ ἔμενε στὶς φυλακές ὁ Γρίβας, διοργανώθη ἡ Ναυπλιακὴ ἐπανάστασις τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1862. Ὁ Δημ. Γρίβας ὑπῆρξε ἕνας ἀπὸ τοὺς πρωτεργάτας της καὶ διεκρίθη στὴν πολύνεκρη ἐμφύλιο μάχη ποὺ γίνηκε στὸ λόφο τοῦ Προφήτη Ἠλία, στὴ 1η Μαρτίου...

Μετὰ τὴν ἀποτυχία τῆς Ναυπλιακῆς ἐπαναστάσεως, ὁ Δημ. Γρίβας ἐξωρίσθη μὲ τοὺς ἄλλους ἐπαναστάτας στὴ Σμύρνη. Ἀπὸ κεῖ πῆγε στὴ Γαλλία, ὅπου ἔμεινε ὥς τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1862, δηλ. ὥς τὴν ἐκθρόνισι τοῦ "Οθωνος.

Ἐπὶ Γεωργίου Α' ὁ Δημ. Γρίβας ἀνέβη στ' ἀνώτατα ἀξιώματα. Πέθανε τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1889 στὴ Μασσαλία.

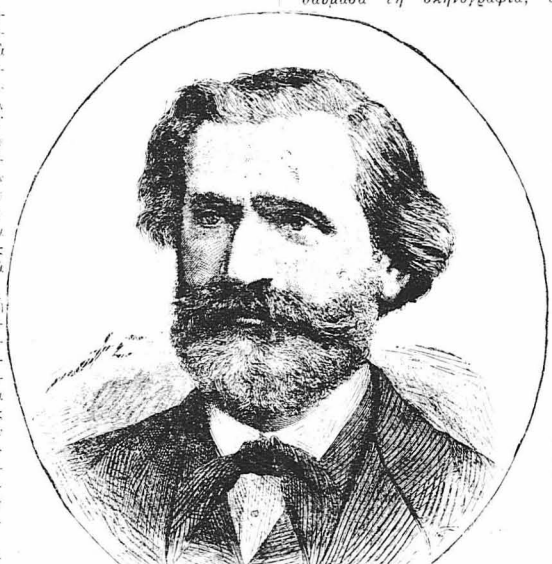

Ὁ συνθέτης Ἰωσὴφ Βέρδης

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΝΘΑΝΕΤΕ

ΤΙ ΕΤΡΩΓΑΝ ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ

Οἱ πλούσιοι Αἰγύπτιοι τῆς ἀρχαιότητος ἔτρωγαν ὑπερβολικὰ τὸ κρέας τῆς καμήλας, τοῦ κύκνου, τοῦ γαϊδάρου, τοῦ πελεκάνου καὶ ἔπιναν μπύρα καὶ κρασί.

Καλοφαγάδες ἐπίσης ἦσαν καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἑβραῖοι, οἱ ὁποῖοι γιόρταζαν μὲ μεγαλοπρεπῆ συμπόσια κάθε εὐτυχισμένο γεγονὸς τῆς ζωῆς των.

Ἀλλὰ καὶ οἱ Πέρσαι δὲν ἐπήγαιναν πίσω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Ὅταν ὁ Παρμενίων, ὁ στρατηγὸς τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, μπῆκε νικητὴς στὰ ἀνάκτορα τοῦ Δαρείου, βρῆκε ἐκεῖ μέσα 277 μαγείρους καὶ 70 ὑπηρέτες, οἱ ὁποῖοι μόνη τους ἀσχολία εἶχαν νὰ προετοιμάζουν τὸ φαγητὸ τοῦ βασιλέως.

Ὅσο γιὰ τοὺς ἀρχαίους Ρωμαίους, αὐτοὶ ἔκαναν μεγάλη χρῆσι κυρίως χοιρινοῦ κρέατος, ἀλλὰ στὰ ἐπίσημα συμπόσια παρέθεταν καὶ ἄλλα πολυποίκιλα φαγητά.

ΑΠ' ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

ΕΝΑ ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΤΟΥ ΒΕΡΔΗ

Ἡ «Ἀϊντὰ» κι' ὁ νεαρὸς ἐπικριτή της. Ἕνα ἐξωφρενικὸ γράμμα. Ὅπου ὁ Βερντάνι ζητᾶει ν' ἀποζημιωθῆ. Ὁ Βέρδη ἀποφασίζει νὰ πληρώση. Ὁ Ρικέρδι στέλνει τὰ χρήματα. Ὁ Βερντάνι τὰ τσεπώνει καὶ ὑπόσχεται νὰ μὴν ξαναδῆ ἔργο τοῦ Βέρδη... Ἡ ἐπίσημη βεβαίωσίς του. κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ὅταν κατὰ τὸ Μάϊο τοῦ 1872 παίχτηκε τὸ περίφημο μελόδραμα τοῦ Βέρδη «Ἀϊντά», ἡ ἐπιτυχία του ὑπῆρξε καταπληκτική.

Μιὰ μέρα ὅμως ὁ Βέρδη ἔλαβε ἐντελῶς ἀπροσδόκητος ἕνα γράμμα, ἀπὸ τὸ Ρήγιο, τὸ ὁποῖο εἶχε ὡς ἑξῆς:

Ἀξιότιμε κύριε Βέρδη,

Στὶς 2 τρέχοντος μηνὸς ἐπῆγα στὴν Πάρμα μὲ τὸν ἀποκλειστικό σκοπὸ νὰ ἀκούσω τὸ μελόδραμά σας, γιὰ τὸ ὁποῖο ἔχει γίνει τόσο πολὺς θόρυβος.

Ἐκάθησα στὸ κάθισμα ὑπ' ἀριθμ. 120, μισὴ ὥρα πρὶν ὑψωθῆ ἡ αὐλαία καὶ ἤμουν ἤδη προκατειλημμένος ὑπὲρ τοῦ ἔργου. Ἐθαύμασα τὴ σκηνογραφία, ἄκουσα μ' εὐχαρίστησι τοὺς ὀνομαστοὺς ἐκείνους ἠθοποιοὺς καὶ προσπάθησα νὰ μὴ μοῦ διαφύγη τίποτε ἀπὸ τὴν παράστασι. Μετὰ τὸ τέλος ὅμως τῆς παραστάσεως, ὅταν ρώτησα τὸν ἑαυτό μου ἂν εἶχε μείνει εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸ ἔργο, ἡ ἀπάντησί του ἦταν ἀρνητική.

Ὅταν ἐγύρισα στὸ Ρήγιο, μπῆκα στὸ σιδηρόδρομο καὶ ἀπὸ τὶς κρίσεις ποὺ ἄκουσα κατάλαβα πὼς ὅλοι εἶχαν ἀντίθετη γνώμη ἀπὸ μένα, θεωρώντας τὴν «Ἀϊντὰ» ἀριστούργημα. Κατόπιν αὐτοῦ μοῦ κεντήθηκε πάλι ἡ περιέργεια κι' ἀποφάσισα νὰ ξαναπάω στὴν Πάρμα, στὶς 4 τοῦ μηνός. Τὸ θέατρο ἦταν πάλι γεμᾶτο ὅπως τὴν πρώτη φορά, κατώρθωσα ὡστόσο ν' ἀκούσω τὸ μελόδραμά σας μὲ ὅλη τὴν ἀνεσί μου.

Μετὰ τὴν παράστασι, βγαίνοντας ἔξω, ξαναρώτησα τὸν ἑαυτό μου γιὰ τὶς ἐντυπώσεις του καὶ ἔλαβα τὴν ἑξῆς ἀπάντησι:

Ὅτι ἡ «Ἀϊντὰ» εἶνε ἕνα μελόδραμα, στὸ ὁποῖο δὲν ὑπάρχει οὔτε τὸ παραμικρότερο σημεῖο ποὺ νὰ ἐνθουσιάζη καὶ νὰ ἠλεκτρίζη τὸν ἀκροατὴ καὶ ὅτι ὕστερα ἀπὸ μερικὲς ἀκόμα παραστάσεις θὰ καταντήση στὰ σκονισμένα ἀρχεῖα.

Ὕστερα ἀπ' αὐτά, ἀγαπητέ μου Βέρδη, δὲν μπορεῖτε νὰ φανταστῆτε πόσο εἶμαι στενοχωρημένος γιὰ τὰ χρήματα ποὺ ξώδεψα στὶς δυὸ αὐτὲς παραστάσεις. Ἡ θέσι μου γίνεται ἀκόμα πιὸ ἀπελπιστική, ἂν λάβετε ὑπ' ὄψιν σας ὅτι εἶμαι γυιὸς φτωχῆς οἰκογενείας καὶ ὅτι τὰ ἔξοδα αὐτὰ θὰ μοῦ στοιχίσουν τρομερά.

Ἀπευθύνομαι λοιπὸν μὲ ὅλο μου τὸ θάρρος σὲ σᾶς καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιστρέψετε γρήγορα τὸ ποσὸν αὐτό.

Ἰδοὺ καὶ ὁ λογαριασμός:

Ἔξοδα πρώτης μεταβάσεως στὴν Πάρμα	*Φράγκα*	*2.80*
» *ἐπιστροφῆς*	»	*3.60*
Εἰσιτήριον θεάτρου	»	*8.—*
Φαγητὸ στὸ σταθμὸ	»	*2.—*
Ἔξοδα δευτέρας μεταβάσεως κ.τ.λ	»	*15.80*
		15.80
		31.60

ΙΩΣΗΦ ΒΕΡΤΑΝΙ.»

Φαντάζεστε τώρα τὴν ἔκπληξι τοῦ μουσουργοῦ ὅταν διάβασε τὸ γράμμα τοῦ ἐπικριτοῦ του, μὲ τὶς πρωτοφανεῖς ἀξιώσεις του. Περίεργος ὅμως νὰ μάθη τὴ συνέχεια τῆς ἱστορίας αὐτῆς, παράγγειλε στὸ μουσικὸ ἐκδότη του Ρικόρδι νὰ ἀναζητήση τὸν ἄγνωστο καὶ νὰ τοῦ πληρώση τὰ χρήματα ποὺ ζητοῦσε.

Ὁ Ρικόρδι ἔστειλε πράγματι τὰ χρήματα στὸν Βερτάνι, αὐτὸς τὰ τσέπωσε κ' ἔγραψε στὸ Βέρδη τὴν ἀκόλουθη δήλωσι:

«Ὁ ὑποφαινόμενος δηλῶ ὅτι ἔλαβα ἀπὸ τὸ μαέστρο Βέρδη τὸ ποσὸν τῶν 31.60 φράγκων, τὰ ὁποῖα ἐξώδεψα πηγαίνοντας στὴν Πάρμα γιὰ ν' ἀκούσω τὴν «Ἀϊντά». Ὁ συνθέτης της βρίσκει δίκηο νὰ μοῦ ἐπιστρέψη τὰ χρήματα αὐτά, ἐφόσον δὲν μοῦ ἄρεσε τὸ ἔργο του. Ἐγώ, ἐξ ἄλλου, ὑπόσχομαι νὰ μὴν ξαναπάω ν' ἀκούσω μελοδράματα τοῦ μαέστρου Βέρδη παρὰ μὲ τὸν ὅρο νὰ ἀναλάβω εἰς βάρος μου ὅλα τὰ σχετικὰ ἔξοδα.

ΙΩΣΗΦ ΒΕΡΤΑΝΙ.»